

Андрій Палюх

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету "Львівська політехніка",
кандидат юридичних наук, асистент
кафедри кримінального права і процесу

УЧАСТЬ ПРОКУРОРА В ДОКАЗУВАННІ ОБСТАВИН, ЯКІ ОБҐРУНТОВУЮТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ

© Палюх А., 2017

Посилення ролі прокурорів під час нагляду у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням потребує дослідження особливостей реалізації їхніх процесуальних повноважень щодо ключових напрямів кримінальної процесуальної діяльності. Однак питання участі прокурора у доказуванні у кримінальному провадженні в умовах нового кримінального процесуального законодавства не були предметом спеціальних досліджень, хоча потреба аналізу прокурорсько-слідчої практики у відповідному науковому забезпеченні діяльності прокурора у цьому напрямі кримінальної процесуальної діяльності є очевидною.

Ключові слова: кримінальне провадження; запобіжні заходи; прокурор; прокурорський нагляд; докази; ризик.

Андрей Палюх

УЧАСТИЕ ПРОКУРОРА В ДОКАЗЫВАНИИ ОБСТОЯТЕЛЬСТВ, ОБОСНОВЫВАЮЩИХ ПРИМЕНЕНИЕ МЕР ПРЕСЕЧЕНИЯ

Усиление роли прокуроров путем осуществления ими надзора в форме процессуального руководства досудебным расследованием требует исследования особенностей реализации ими своих процессуальных полномочий по ключевым направлениям уголовной процессуальной деятельности. Однако, вопрос участия прокурора в доказывании в уголовном производстве в условиях нового уголовного процессуального законодательства не были предметом специальных исследований, хотя потребность анализа прокурорско-следственной практики в соответствующем научном обеспечении деятельности прокурора в этом направлении уголовного процессуальной деятельности очевидна.

Ключевые слова: уголовное производство; меры; прокурор; прокурорский надзор; доказательства; риск.

Andrew Palyuh

Institute of Jurisprudence and Psychology
Lviv Polytechnic National University
Department of Criminal Law and Procedure
Ph. D.

PARTICIPATION OF THE PROSECUTOR IN PROVING CIRCUMSTANCES JUSTIFYING THE APPLICATION OF PREVENTIVE MEASURES

Strengthening the role of prosecutors by the exercise of supervision in the form of pre-trial investigation procedure requires management to study the characteristics exercising their

judicial powers on key areas of criminal procedural activities. However, the participation of the Prosecutor of proof in criminal proceedings in the new criminal procedure law were the subject of special studies, although the need for analysis of prosecutorial and investigative practices in the relevant scientific support of the prosecutor in this area of criminal procedural activity is apparent.

Key words: criminal proceedings; precautions; prosecutor; procurator; evidence; risk.

Постановка проблеми. Останнім часом загострилися дискусії щодо функціонального призначення прокуратури. Іноді законодавцями, зокрема в юридичній літературі, ставиться питання про звуження функцій прокуратури. Значення проблеми повноважень прокурора в доказуванні в частині функціонального призначення актуалізувалось у зв'язку з переглядом усталених у сфері кримінального процесуального права положень та інститутів.

Аналіз дослідження проблеми. Особливостям кримінальної процесуальної діяльності з доказування у кримінальному провадженні свої наукові розробки присвячували вчені-юристи, як О. С. Александров, В. Д. Арсеньєв, А. Р. Белкін, Р. С. Белкін, Т. В. Варфоломеєва, В. П. Гмирко, В. Г. Гончаренко, Ю. М. Грошевий, В. Я. Дорохов, М. М. Єгоров, Г. Б. Карнович, Є. Г. Коваленко, В. Я. Колдін, А. А. Кухта, Ю. О. Ланцедова, В. К. Лисиченко, Д. А. Лопаткін, І. М. Лузгін, В. Т. Нор, М. А. Погорецький, С. М. Стахівський, Л. Д. Удалова, Ю. В. Худякова, М. Є. Шумило та ін.

Мета полягає у правильному окресленні ролі та встановленні місця прокурора під час здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні з урахуванням специфічних функцій, які на нього покладаються у сфері доказування в кримінальних провадженнях.

Виклад основного матеріалу. З метою створення належних умов для досудового розслідування і судового розгляду кримінального провадження, забезпечення законного і обґрунтованого вироку суду КПК України передбачає можливість застосування до підозрюваних і обвинувачених низки заходів. Чільне місце серед них посідають запобіжні заходи. За загальним правилом, їх застосовують щодо підозрюваних під час досудового розслідування і обвинувачених під час судового розгляду. Тому їх обрання здійснюють переважно одночасно або безпосередньо після повідомлення про підозру.

Запобіжні заходи – це частина заходів процесуального примусу, спрямованих на забезпечення належної поведінки підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого через певне обмеження їхніх особистих прав [1, с. 130].

Підстави та умови застосування запобіжних заходів визначають юридичну сутність і правову природу заходів забезпечення кримінального провадження. Запобіжні заходи можна обрати тільки за наявності підстав, закріплених у нормах кримінального процесуального права.

Використання будь-яких із передбачених запобіжних заходів завжди пов'язано з утиском певних прав громадян, незважаючи на те, що вони прагнуть дотримання належної поведінки підозрюваного (обвинуваченого).

Розглядаючи такий процесуальний інститут, як запобіжні заходи, І. С. Макаренко виходить передовсім з того, що вони на доволі тривалий період обмежують права і свободи особи (свободу пересування, спілкування, здійснення певних дій), причому ще не визнаної судом винною в скоєнні злочину. Тому вирішальне значення має правомірність обмеження прав особи через застосування зазначених заходів. І тільки правильне застосування того чи іншого запобіжного заходу дає змогу пропорційно обмежувати права і свободу учасників кримінального судочинства. Це багато в чому залежить від законності й обґрунтованості приведення норм права в дію, від того, наскільки досконале законодавство, що регулює процедуру застосування запобіжних заходів [2, с. 155].

Як наголошує П. Гультай, правове врегулювання і практична реалізація прокурорського нагляду за законністю застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні має відповідати певним принципам, зокрема, прокурор як посадова особа органів прокуратури

підпорядковується принципам організації та діяльності прокуратури, визначеними у ст. 6 Закону України “Про прокуратуру”, а як суб’єкт кримінального провадження має діяти відповідно до основних засад кримінального провадження, закріплених у КПК України [3, с. 466].

Н. Марчук, досліджуючи інститут запобіжних заходів, визначає два важливі аспекти діяльності прокурора щодо їх застосування. По-перше, участь прокурора у застосуванні запобіжних заходів спрямована на забезпечення дієвості кримінального провадження. По-друге, прокурор повинен наглядати за додержанням прав і законних інтересів особи під час застосування запобіжних заходів. Виокремлення їх відповідає таким сформульованим у науковій юридичній літературі загальним напрямкам діяльності прокурора у кримінальному провадженні, як забезпечення прав і законних інтересів особи (правозахисна діяльність) та здійснення процесуального керівництва досудовим розслідуванням [4, с. 58].

Забезпечення прокурором законності застосування запобіжних заходів є комплексною діяльністю, яка передбачає декілька етапів. Залежно від процесу їх застосування у науковій юридичній літературі виокремлюють “обрання запобіжного заходу”, що розуміється як прийняття рішення про запобіжний захід, і “застосування запобіжного заходу”, що трактується як процесуальна дія, яка здійснюється з моменту прийняття рішення про обрання запобіжного заходу до його скасування чи зміни [5, с. 107].

Ми розділяємо позицію А. Лапкіна, який вказує, що такий підхід має бути доповнений з урахуванням положень КПК України.

Відповідно, алгоритм участі прокурора у застосуванні запобіжних заходів у кримінальному провадженні має три етапи:

- 1) ініціювання застосування запобіжного заходу;
- 2) обрання запобіжного заходу;
- 3) виконання запобіжного заходу.

На кожному з цих етапів участь прокурора у забезпеченні законності застосування запобіжних заходів відбувається у своєрідних формах і властивими лише їм засобами та методами прокурорської діяльності [6, с. 59].

Оцінюючи роль прокурора під час вирішення питання про обрання запобіжного заходу, ми підтримуємо висновок дослідників про те, що в кожному разі застосування запобіжного заходу прокурор фактично попередньо вирішує зазначене питання, здійснюючи при цьому досудову перевірку законності й обґрунтованості застосування конкретного запобіжного заходу під час кримінального провадження. Без позитивного волевиявлення прокурора щодо необхідності застосування запобіжного заходу, оформленого у вигляді клопотання встановленої форми, складеного або затвердженого прокурором, слідчий суддя не має права розглянути і вирішити це питання [7, с. 341]. Отже, саме прокурор є ініціатором застосування запобіжного заходу, визначаючи його вид і зміст зобов’язань, які він передбачає [8, с. 59–60].

Згідно з ч. 3 ст. 176 КПК України, слідчий суддя, суд відмовляє у застосуванні запобіжного заходу, якщо слідчий, прокурор не доведе, що встановлені під час розгляду клопотання про застосування запобіжних заходів обставини є достатніми для переконання, що жоден із м’якших запобіжних заходів, передбачених частиною першою вказаної статті, не може запобігти доведеним під час розгляду ризику або ризикам. Найм’якшим запобіжним заходом є особисте зобов’язання, а найсуворішим – тримання під вартою.

Як бачимо з наведеної норми, кримінальний процесуальний закон особливе місце відводить прокурору під час вирішення питання про обрання запобіжних заходів. Стрижневий термін у наведеній статті КПК “якщо слідчий, прокурор не доведе” відводить прокурору особливу роль у процесі доказування у кримінальному провадженні під час застосування запобіжних заходів.

Процесуальна сутність поняття застосування запобіжного заходу полягає в тому, що ними є фактичні дані. Такими фактичними даними так само, як і під час застосування будь-якого заходу кримінального процесуального примусу, перш за все є докази [9, с. 10–12].

На наш погляд, спершу необхідно зазначити, що фактичні дані, що вказують на ситуацію, яка зумовлює необхідність застосування певного виду запобіжного заходу, будуть підставами для його застосування.

Д. І. Бедняков наголошує, що всі процесуальні рішення слідчого чи прокурора, якщо у викладі їх підстав прямо не згадується слово “докази”, належать до особливої категорії – “підстав, яких закон не пов’язує з наявністю доказів”. Звідси автор робить висновок про те, що, оскільки процесуальні рішення цієї категорії “відповідно до закону не потребують достовірного знання” і приймаються “в умовах невизначеності, отже, фактор ризику (можливість негативного результату) в них присутній” [10, с. 85–86].

Вважаємо, така думка не відповідає загальним правилам теорії доказів у кримінальному процесі. Вихідним положенням для визнання необхідності наявності доказів в основі будь-яких процесуальних рішень є те, що всі відомості у кримінальному провадженні є результатом кримінального процесуального пізнання, тобто доказування. За допомогою такого пізнання встановлюються і обставини, що слугують підставами будь-яких процесуальних рішень, зокрема застосування запобіжних заходів.

Допустити можливість взагалі обходитися без доказової інформації під час прийняття процесуальних рішень – означає свідомо допустити і можливість прояву свавілля щодо особи. Тому і в основі рішень про застосування запобіжних заходів, незважаючи на їхню превентивність, повинні лежати докази.

Для того, щоб стати підставами для застосування запобіжних заходів, докази мають містити відомості, що зумовлюють необхідність їх застосування.

Отже, під час вирішення питання про застосування того чи іншого запобіжного заходу на досудовому розслідуванні прокурор, як процесуальна особа, яка буде доводити ризики перед слідчим суддею, отримавши клопотання від слідчого чи складаючи це клопотання самостійно, спочатку зобов’язаний встановити з матеріалів кримінального провадження наявність підстав для застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні.

Відповідно до ч. 2 ст. 177 КПК України, підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою вказаної статті.

Отже, враховуючи вищенаведену норму, доказова діяльність прокурора з приводу наявності (відсутності) підстав для застосування запобіжних заходів полягатиме у встановленні двох фактів у кримінальному провадженні – це наявність обґрунтованої підозри (тобто особі у встановленому порядку повідомлено про підозру за достатності доказів, які вказують на те, що ця особа вчинила кримінальне правопорушення), а також наявність ризиків у кримінальному провадженні, що можуть ускладнити розслідування кримінального правопорушення.

Отож під час застосування запобіжних заходів є нагода оперувати двома видами доказів: такими, що встановлюють факт настання події, яка відбулася за минулий період, і такими, що встановлюють можливість настання майбутньої події. Відтак, до першої групи ми зараховуємо докази, що підтверджують вчинення кримінального правопорушення і ступінь суспільної небезпеки особи, до другої – докази, що встановлюють можливість поведінки підозрюваного, обвинуваченого, яка спрямована на дії, що передбачені в п. 1–5 ч. 1 ст. 177 КПК України.

У зв’язку з цим виникає запитання: що розуміти під наявністю ризиків, які дають достатні підстави вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України? Гадаємо, що в цьому разі закон має на увазі наявність у прокурора, слідчого такої сукупності показань учасників кримінального провадження, інших результатів слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, даних про особу правопорушника, а також характер вчиненого кримінального правопорушення, на підставі яких можливо прийняти рішення про обрання запобіжного заходу.

Хотілося б, крім цього, зазначити, що, на нашу думку, однієї тільки обґрунтованої підозри недостатньо для обрання запобіжного заходу, оскільки слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК України. Тому власне тільки сукупність дій прокурора, які охоплюються повідомленням особі про підозру і доведенням ризиків, що підозрюваний, обвинувачений може вчинити дії, які можуть

ускладнити процес розслідування, дають змогу вести мову про законну та обґрунтовану можливість застосування запобіжного заходу.

Звернімось до дослідження питань доведення ризиків під час обрання запобіжних заходів.

Гадаємо, доречно було би визначити поняття ризику при застосуванні запобіжних заходів. Для цього насамперед слід вдатися до вже розроблених у науці понять. Ризик – характеристика ситуації, що має невизначеність результату, за обов'язкової наявності несприятливих наслідків. Ризик у вузькому сенсі – кількісна оцінка небезпек, визначається як частота однієї події в разі настання іншої. Ризик – це невизначена подія або умова, яка в разі виникнення має позитивний або негативний вплив на репутацію, призводить до прибутку або втрат у грошовому вираженні. Ризик – це ймовірність можливої небажаної втрати чого-небудь за поганого збігу обставин.

Як бачимо, ризик майже завжди пов'язаний із можливістю отримання негативного результату за настання певних обставин. Тож можемо трактувати поняття ризику у кримінальному провадженні як можливість отримання негативного результату у кримінальному провадженні за умови виконання дії або сукупності дій його учасником, які спрямовані на ускладнення розслідування чи невиконання процесуальних обов'язків, мають бути підтверджені відповідними зібраними доказами уповноваженим органом чи посадовою особою за допомогою проведення у передбаченій процесуальній формі дій.

Згідно з ч. 1 ст. 177 КПК України, такими обставинами, які свідчать про ризик, є ймовірність здійснення однієї або такої сукупності дій підозрюваним:

- 1) переховування від органів досудового розслідування та/або суду;
- 2) знищення, сховання або спотворення будь-якої із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- 3) незаконний вплив на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;
- 4) перешкоджання кримінальному провадженню іншим чином;
- 5) вчинення іншого кримінального правопорушення чи продовження кримінального правопорушення, в якому підозрюється, обвинувачується особа.

Наявність ризиків для обрання запобіжного заходу повинно підтверджуватися наявними в матеріалах кримінального провадження доказами, що вказують на високий ступінь імовірності того, що підозрюваний, обвинувачений буде переховуватись від органів досудового розслідування або суду, може продовжувати свою злочинну діяльність, впливати на свідків, інших учасників кримінального судочинства, знищувати докази або іншим шляхом перешкоджати кримінальному провадженню.

З проведеного аналізу Вищим спеціалізованим судом України відмов слідчих суддів у задоволенні клопотання про застосування запобіжних заходів вбачається, що слідчі, прокурори не у всіх випадках дотримуються вимог ст. 184 КПК України. Основною причиною відмови у задоволенні клопотань є недоведення слідчим, прокурором під час розгляду клопотання наявності достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених ст. 177 цього Кодексу. У такому разі є випадки, коли в клопотанні слідчі (прокурори) неправильно зазначають прізвище підозрюваного, немає правової кваліфікації, не завжди долучаються копії матеріалів, якими обґрунтовуються докази клопотань [11].

Передбачені кримінальним процесуальним законом ризики як підстави застосування запобіжного заходу мають “доказово-прогностичний” характер, що дає можливість зробити імовірний висновок про майбутнє в поведінці підозрюваного, обвинуваченого.

КПК України прямо не вказує, що на підстави застосування запобіжних заходів поширюється процес доказування. Однак такого висновку можна дійти з аналізу загальних положень кримінального процесуального законодавства. Згідно з теорією кримінального процесу, будь-яке рішення судді, слідчого судді, прокурора, слідчого повинно бути законним, обґрунтованим і мотивованим. Окрім того, п. 4–6 ч. 1 ст. 184 КПК України чітко передбачають, що клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжного заходу повинно містити: посилання на один або кілька ризиків, зазначених у статті 177 КПК України; виклад обставин, на підставі яких слідчий,

прокурор дійшов висновку про наявність одного або кількох ризиків, зазначених у його клопотанні, і посилання на матеріали, що підтверджують ці обставини; обґрунтування неможливості запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні, через застосування м'якших запобіжних заходів.

Із зазначених вимог закону випливає, що для прийняття рішення про обрання запобіжного заходу щодо підозрюваного повинна бути зібрана сукупність доказів, наявних у кримінальному провадженні, і які мають відповідати вимогам відносності, допустимості, достовірності та достатності. Обов'язок доказування прокурором та органами досудового розслідування наявності підстав для застосування запобіжного заходу випливає і з принципу презумпції невинуватості [12, с. 41]. Така діяльність є допоміжним видом кримінального процесуального доказування, спрямована на встановлення обставин, що мають кримінальне процесуальне значення. Роль доказів у цьому разі, як правило, виконують дані, що характеризують окремі сторони і обставини вчиненого кримінального правопорушення, та характеристика особи підозрюваного, які за своєю правовою природою, як правило, є непрямими доказами [13, с. 81].

Висновки. Розглядаючи повідомлення про підозру як кримінальну процесуальну гарантію прав підозрюваного, тобто сукупність установлених законом правових норм, що забезпечують виконання завдань кримінального провадження й надають можливість суб'єктам кримінального процесу виконувати обов'язки та реалізовувати права, вважаємо, що повідомлення про підозру є можливим тільки тоді, коли у кримінальному провадженні зібрано таку сукупність доказів (достатню), яка дає можливість прокурору чи слідчому зробити припущення або попередній висновок про причетність певної особи до конкретного кримінального правопорушення.

Так, для прийняття обґрунтованого рішення про повідомлення особі про підозру не вимагається максимальної повноти і всебічності встановлення всіх обставин кримінального правопорушення. Необхідна, за п. 3 ч. 1 ст. 276 КПК України, достатність доказів повинна розумітися як така їх кількість, яка приводить прокурора (слідчого) до однозначного висновку про вчинення кримінального правопорушення певною особою за відсутності обставин, що виключають кримінальну відповідальність, а також можуть спричинити звільнення від кримінальної відповідальності або покарання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лобойко Л. М. *Кримінально-процесуальне право : курс лекцій* / Л. М. Лобойко. – К. : Істина, 2005. – 456 с.
2. Макаренко І. С. Діяльність слідчого судді під час обрання запобіжних заходів / І. С. Макаренко // *Право і суспільство*. – 2013. – № 5. – С. 155–160.
3. Гультай П. Реалізація основних засад кримінального провадження при здійсненні прокурорського нагляду за законністю застосування запобіжних заходів у досудовому розслідуванні / П. Гультай // *Право України*. – 2013. – № 3–4. – С. 466–473.
4. Марчук Н. Основні напрями участі прокурора в кримінальному провадженні на досудових стадіях / Н. Марчук // *Вісник Національної академії прокуратури України*. – 2011. – № 4. – С. 57–62.
5. Вапнярчук В. В. Запобіжні заходи, не пов'язані із взяттям під варту, в новому КПК України та проблеми їх процесуальної регламентації / В. В. Вапнярчук // *Роль захисника у досудовому слідстві при обранні запобіжних заходів, не пов'язаних із взяттям під варту : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 22–23 лютого 2006 р.)* / редкол. В. В. Сташис (голов. ред.) та ін. – Х. ; К. : ПП “Серга”, 2006. – С. 105–110.
6. Лапкін А. Забезпечення прокурором законності застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні / А. Лапкін // *Вісник Національної академії прокуратури України*. – 2014. – № 1(3 4). – С. 58–63.
7. Гультай П. М. Роль прокурора в механізмі застосування запобіжних заходів у досудовому кримінальному провадженні / П. М. Гультай // *Часопис Київського університету права*. – 2012. – № 3. – С. 338–342.
8. Лапкін А. Забезпечення прокурором законності застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні / А. Лапкін // *Вісник Національної академії прокуратури України*. – 2014. – № 1(3 4). – С. 58–63.
9. Булатов Б. Б. *Государственное принуждение в уголовном судопроизводстве : монография* / Б. Б. Булатов. – Омск : Изд-во Омск.

акад. МВД России, 2003. – 320 с. 10. Бедняков Д. И. *Непроцессуальная информация и расследование преступлений* / Д. И. Бедняков. – М. : Юрид. лит., 1991. – 208 с. 11. *Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження від 7 лютого 2014 р.* / Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14>. 12. Жога Е. Ю. *Арест как мера пресечения в уголовном процессе и судебная проверка его законности и обоснованности* : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Е. Ю. Жога. – Саратов, 2001. – 21 с. 13. Черкасов А. *Арест как мера пресечения в свете презумпции невиновности* / А. Черкасов, О. Шляпкина, Н. Громов // *Правозащитник*. – 2002. – № 1. – С. 79–82.

REFERENCES

1. Loboiko L. M. *Kryminal'no-protsesual'ne pravo : kurs lektsiy* [The Criminal procedure law], Kiev, Istyna Publ, 2005, 456 p.
2. Makarenko I. S. *Diyal'nist' slidchoho suddi pid chas obrannya zapobizhnykh zakhodiv* [Activities of the investigating judge on preventive measures]. *Pravo i suspil'stvo – Law and Society*, 2013, Vol. 5, pp. 155–160.
3. Hul'tay P. *Realizatsiya osnovnykh zasad kryminal'noho provadzhennya pry zdiysnenni prokurors'koho nahlyadu za zakonnistyu zastosuvannya zapobizhnykh zakhodiv u dosudovomu rozsliduvanni* [Implementation of the basic principles of criminal procedure when carrying out supervision over the legality of preventive measures in pre-trial investigation]. *Pravo Ukrayiny – Right Ukraine*, 2013, Vol. 3–4, pp. 466–473.
4. Marchuk N. *Osnovni napryamy uchasti prokurora v kryminal'nomu provadzhenni na dosudovykh stadiyakh* [The main directions of the prosecutor in criminal proceedings at the pre-trial stages]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi prokuratury Ukrayiny – Bulletin of the National Academy of Prosecution of Ukraine*, 2011, Vol. 4, pp. 57–62.
5. Vapnyarchuk V. V. *Zapobizhni zakhody, ne pov'yazani iz vzyattiam pid vartu, v novomu KPK Ukrayiny ta problemy yikh protsesual'noyi rehlamentatsiyi* / Rol' zakhysnyka u dosudovomu slidstvi pry obranni zapobizhnykh zakhodiv, ne pov'yazanykh iz vzyattiam pid vartu : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 22–23 lyutoho 2006 r.) [Measures not related to pre-trial detention in the new Code of Ukraine and the problems of their procedural regulation], Kharkiv; Kiev, PP “Serha”Publ, 2006, pp. 105–110.
6. Lapkin A. *Zabezpechennya prokurorom zakonnosti zastosuvannya zapobizhnykh zakhodiv u kryminal'nomu provadzhenni* [Ensuring the legality prosecutor preventive measures in criminal proceedings]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi prokuratury Ukrayiny – Bulletin of the National Academy of Prosecution of Ukraine*, 2014, Vol. 1 (34), pp. 58–63.
7. Hul'tay P. M. *Rol' prokurora v mekhanizmi zastosuvannya zapobizhnykh zakhodiv u dosudovomu kryminal'nomu provadzhenni* [The role of the prosecutor in the mechanism of preventive measures in pre-trial criminal proceedings]. *Chasopys Kyiv's'koho universytetu prava – Journal of the Kiev University of Law*, 2012, Vol. 3, pp. 338–342.
8. Lapkin A. *Zabezpechennya prokurorom zakonnosti zastosuvannya zapobizhnykh zakhodiv u kryminal'nomu provadzhenni* [Ensuring the legality prosecutor preventive measures in criminal proceedings]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi prokuratury Ukrayiny – Bulletin of the National Academy of Prosecution of Ukraine*, 2014, Vol. 1 (34), pp. 58–63.
9. Bulatov B. B. *Gosudarstvennoe prinuzhdenie v ugolovnom sudoproizvodstve* : monografija [State compulsion in criminal proceedings], Omsk, Izd-vo Omsk. akad. MVD Rossii Publ, 2003, 320 p.
10. Bednjakov D. I. *Neprocesual'naja informacija i rassledovanie prestuplenij* [Non-procedural information and investigation of crimes], Moscow, Jurid. lit. Publ, 1991, 208 p.
11. *Generalization of court practice to review requests for an investigating judge to ensure application of the criminal proceedings on February 7, 2014* / High Specialized Court of Ukraine for Civil and Criminal Cases. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14>.
12. Zhoga E. Ju. *Arrest kak mera presechenija v ugolovnom processe i sudebnaja proverka ego zakonnosti i obosnovannosti* : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. jurid. nauk [The arrest as a preventive measure in criminal proceedings and judicial review of its legality and validity], Saratov, 2001, 21 p.
13. Cherkasov A. *Arrest kak mera presechenija v svete prezumpcii nevinovnosti* [The arrest as a preventive measure in the light of the presumption of innocence]. *Pravozashhitnik – Human rights activist*, 2002, Vol. 1, pp. 79–82.

Дата надходження: 03.01.2017 р.